

SUUDİ ARABİSTAN KRALLIĞI 2018 İKİNCİ ÇEYREK BÜTÇE GERÇEKLEŞMESİ ve 2019 BÜTÇE ÖNGÖRÜLERİ

2018 Yılı İkinci Çeyrek Gerçekleşmeleri

Suudi Arabistan Krallığı (SAK) 2018 yılı ikinci çeyreği bütçe gelişmeleri incelendiğinde aşağıdaki hususlar ön plana çıkmaktadır.

Bahse konu dönemde **bütçe gelirleri** 2017 yılının aynı dönemine göre **%67 oranında artmış ve 273,6 milyar SAR (72,8 milyar \$) seviyesine ulaşmıştır**. Bu artışta mal ve hizmetlerden alınan vergi gelirlerinin 3 katından fazla artarak yaklaşık 29,7 milyar SAR (7,9 milyar \$) seviyesine ulaşması önemli rol oynamıştır. Yılın ilk yarısında bu kalemden sağlanan gelir 85 milyar SAR (22,6 milyar \$) seviyesine ulaşarak, 2018 yılı için öngörülen gelirin %62'sini gerçekleştirmiştir. Bu kalemin içinde yer aldığı petrol dışı gelirler %42 oranında artarak 89,4 milyar SAR (23,8 milyar \$) olarak gerçekleşmiştir. Petrol gelirleri ise 2018 yılının ikinci çeyreğinde, petrol fiyatlarındaki artışa bağlı olarak %82 oranında artış kaydetmiş ve 184,2 milyar SAR (yaklaşık 49 milyar \$) olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı bütçesinde petrole dayalı gelirlerin 600 milyar SAR civarında gerçekleşerek, 2018 yılı için öngörülen 492 milyar SAR değerinin oldukça üzerine çıkması beklenmektedir.

Yine aynı dönem için **bütçe harcamaları** incelendiğinde ise 2017 yılının aynı dönemine göre **%34 oranında bir artış sonucu harcamaların yaklaşık 281 milyar SAR (74,7 milyar \$) seviyesine ulaştığı** görülmektedir. Bu dönemde personel giderlerinde %27 oranında bir artış yaşanmış olup, bu artışta kamu personeline aylık 1000 SAR yapılan ek ödemenin (pahalılaştan temel harcamalar gerekçesiyle) etkili olduğu tahmin edilmektedir. Mal ve hizmet harcamalarında görülen yüksek oranlı artışın (%59) ise Maliye Bakanlığının, ekonomiyi canlandırmak üzere harcama politikasını gevşetmesinin bir sonucu olduğu değerlendirilmektedir. Harcama kalemlerindeki bir diğer önemli artış yaşanan unsur ise sosyal yardımlar kısmında olmuştur. Bu kalem geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %53 artış kaydetmiş olup, bu artışta 2017 yılı sonunda devreye alınan "Vatandaşlık Hesabı-Citizen's Account Program" programı uygulaması (3,5 milyon hanenin bu hesaptan yararlandığı ifade edilmektedir) etkili olmuştur.

Bu gelişmeler çerçevesinde **bütçe açığı** geçen yılın aynı dönemine göre yaklaşık **%85 oranında azalarak 7,4 milyar SAR (yaklaşık 2 milyar \$)** seviyesinde gerçekleşmiştir. Açık yılın ilk yarısı itibariyle yaklaşık 42 milyar SAR (11,2 milyar \$) olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılı sonu itibariyle bütçe açığının 148 milyar SAR (39,4 milyar \$) seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Söz konusu dönemde açığın finansmanında temel olarak iç ve dış borçlanma araçlarından faydalanılmış olup rezervlerden bu konuda bir kaynak aktarımı sağlanmamıştır ki, borçlanma açığının oldukça üzerinde gerçekleşmiş olduğundan, bu borçlanmanın büyük projelerin hayata geçirilmesi amacıyla kullanılacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede 2017 yılı sonu itibariyle 443 milyar SAR (yaklaşık 118 milyar \$) borç stokunun bu yıl sonu itibariyle 560 milyar SAR (yaklaşık 149 milyar \$) seviyesine ulaşması beklenmektedir (Ağustos sonu itibariyle 2018 yılında toplam 117 milyar SAR-31,1 milyar \$ gerçekleştirilmiştir).

2019 Yılı Bütçesi Öngörüleri

Daha önce ifade edilen 2019 yılı bütçe geliri öngörüsü 135 milyar SAR tutarında revize edilerek 978 milyar SAR seviyesine yükseltilmiştir. Bu gelirler içerisinde petrol gelirlerinin 600 milyar SAR'ın bir miktar üzerine çıkması beklenmektedir. 2019 yılı bütçe harcamaları için işletme harcamalarında verimlilik artışı, sermaye harcamalarında ise ekonomik büyüme ve yeni iş imkanları yaratma prensipleri çerçevesinde hareket edileceği belirtilmektedir. Dünya Bankası ile birlikte kamu personelinin verimliliğinin artırılması yönünde bir çalışma yürütülüyor olsa da 2020 yılına kadar kamu personel harcamalarının toplam harcamaların %45'ini (ki bu seviye Ulusal Dönüşüm Programında öngörülen %40 seviyesinin üzerindedir) oluşturması beklenmektedir. 2019 yılı için öngörülen 102 milyar SAR tutarındaki borçlanmanın yarısının yurtiçi kaynaklardan kalan yarısının ise uluslararası borçlanma kaynaklarından karşılanması beklenmektedir.

Maliye Bakanlığının yaptığı açıklamalarda dikkati çeken bir diğer nokta ise, azalan bütçe açıklarına rağmen borçlanmanın artırılıyor olmasıdır. 2021 yılı itibariyle borç stokunun GDP'nin %25'i seviyesine ulaşması beklenmektedir.

2019 yılı ve sonrası için yapılan bütçe değerlendirmelerinde Maliye Bakanlığı önümüzdeki dört yıl için ortalama büyüme rakamının %2,5 seviyesinde öngörmektedir.